Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie

Auteur
[redacted]

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

TER BESLISSING
Datum aangemaakt
30 april 2026

Kenmerk
DGBI / 106121131

RT 0000141106

Kopie aan

Bijlage(n)
1

nota
TER BESLISSING

Evaluatie SBIR en EZK-cofinanciering

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

De evaluatie van het SBIR-instrument (oorspronkelijk Small Business Innovation Relay; nu de Innovation Impact Challenge) over de periode 2018–2024 is uitgevoerd door RVO en gevalideerd door een externe deskundige. In de bijgaande brief aan de Tweede Kamer geeft u een reactie op de bevindingen en aanbevelingen uit de evaluatie. De evaluatie heeft betrekking op doeltreffendheid en doelmatigheid van zowel het instrument als de cofinanciering vanuit EZK die van 2017-2022 beschikbaar was.

Geadviseerd besluit

U kunt kennisnemen van de nota en de brief aan de Tweede Kamer ondertekenen.

Kernpunten

- SBIR/Innovation Impact Challenge is een innovatiecompetitie waarbij een aanbestedende dienst een vraagstuk in de markt zet, waarbij bedrijven, mkb of anderszins, worden uitgedaagd hiervoor een innovatieve oplossing te bedenken en desgevraagd te ontwikkelen. Het is geen (EZ-)subsidieregeling, maar een mogelijkheid die de aanbestedingswet biedt om innovatie binnen inkoop en aanbestedingsprocedures te stimuleren, via pre-commerciële inkoop (PCP) procedures.
- Het totale budget voor SBIR-trajecten in de evaluatieperiode betrof ca. € 67 miljoen, waarvan uiteindelijk € 59 miljoen gecommitteerd is binnen 47 trajecten, aan 674 opdrachten. Voor de cofinanciering vanuit EZK was € 11,5 miljoen beschikbaar, waarvan uiteindelijk € 6,5 miljoen is besteed aan cofinanciering, € 1,5 miljoen aan uitvoeringskosten voor RVO voor de begeleiding van trajecten en € 0,8 miljoen voor de opdracht *Launching Customership Overheden* (LCO) ook uitgevoerd door RVO. De resterende middelen zijn niet benut.
- De evaluatie concludeert dat er een zeer beperkte doeltreffendheid was in het oplossen van de maatschappelijke vraagstukken waarvoor SBIR-trajecten zijn gestart in de evaluatieperiode; oplossingen bleken vaak nog niet implementatie- of toepassingsrijp. Doelmatigheid van instrument en

cofinanciering wordt eveneens ten hoogste beperkt genoemd. De ervaringen van deelnemende partijen waren positief.
- Opvolging: er zijn al een aantal korte termijn verbeteringen doorgevoerd voorafgaand en naar aanleiding van de evaluatie. Bezien wordt of het instrument van toegevoegde waarde zou zijn binnen het Nationaal Agentschap voor Disruptieve Innovatie (NADI), waar een programmatisch challenge-instrument zoals de Innovation Impact Challenge, maar met grotere schaal, centrale coördinatie en betere aansluiting op overheidsvraag (incl. launching-customerrol) kan worden vormgegeven. De reactie gaat in op hoe innovatiegericht inkopen succesvoller kan worden ingezet binnen een dergelijke programmatische aanpak.

Toelichting

- De evaluatie is uitgevoerd door RVO en methodologisch gevalideerd door prof. dr. Carl Koopmans. De evaluatie combineert kwalitatieve methoden (interviews en een uitvraag onder aanbestedende diensten) met beschikbare kwantitatieve gegevens uit eerdere onderzoeken en door RVO verzamelde projectdata. De externe deskundige beoordeelt de evaluatie als zorgvuldig uitgevoerd met genuanceerde conclusies, passend bij de beperkte omvang van het instrument en de beschikbare informatie.
- De evaluatie concludeert dat innovatiestimulering bij bedrijven wel plaats vond, maar de uiteindelijke innovatieprestatie zeer beperkt bleef, vooral doordat marktintroductie nauwelijks is opgetreden ten tijde van de evaluatie. Opvolging en toepassing door aanbestedende diensten was onvoldoende geborgd: vervolginkoop werd niet of te laat meegenomen, verantwoordelijkheid was versnipperd, of de behoefte na afloop veranderd.
- Daarnaast speelden versnippering en een beperkte schaal van SBIR-trajecten een rol: trajecten werden vaak op beperkte financiële schaal en zonder programmatische opbouw uitgevoerd, wat de kans op succesvolle toepassing verder verkleint.
- Cofinanciering door EZK stimuleerde het starten en vergroten van trajecten, maar wordt per saldo eveneens als zeer beperkt doeltreffend en doelmatig beoordeeld, omdat de gestimuleerde trajecten weinig maatschappelijke of economische impact tot gevolg hadden.
- De uitvoering (proces, begeleiding) werd door aanbestedende diensten als overwegend positief beoordeeld, maar dit verandert de beperkte impact van de trajecten niet.
- Het kabinet heeft de oprichting van een Nationaal Agentschap voor Disruptieve Innovatie (NADI) aangekondigd. Uit de verkenning naar een dergelijk agentschap komt naar voren dat NADI de functie van de Innovation Impact Challenge effectiever en op grotere schaal kan inzetten, met een sterkere programmatische inbedding en koppeling aan publieke inkoop. De uitwerking hiervan wordt dan ook meegenomen in de oprichting van NADI.
- RVO heeft intussen gewerkt aan de aanbevelingen die op korte termijn te realiseren waren – het eerder en effectiever betrekken van inkopende partijen o.a. door de op de thematische uitwerking van calls, intensievere betrokkenheid van stakeholders in de ontwerpfase, en betere zichtbaarheid van resultaten.